

всі зміни у складі власного капіталу, а також формування звітності на основі одержаних результатів. Склад елементів власного капіталу, представленого у звітності, має бути адекватним складу елементів, що утворюють вихідну інформацію. Тому пропонується деталізувати деякі статті балансу щодо відображення складових власного капіталу з метою забезпечення їх більшої аналітичності. Також передбачено примітки до звітності у вигляді описів фінансового стану власників, випущених акцій товариства, вартості чистих активів, змін у обліковій політиці та інших суттєвих даних, що забезпечить користувачів необхідною додатковою обліковою інформацією щодо власного капіталу акціонерного товариства

similar papers at core.ac.uk

provided by Institutional Repository of Vadym Hetman I

1. Закон України «Про бухгалтерський облік на фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999р. № 996-IV.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.1999р. № 559.
3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджено наказом Міністерства фінансів України № 291.
4. *Маренич Т. Г.* Бухгалтерський облік в агро формуваннях: Підручник / За редакцією В. Я. Амбросова. — 2-е видання, допов. і перероб. — К.: ВД-«Професіонал», 2005. — 896 с.
5. *Ткаченко Н. М.* Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. — К., 2007.

Л. К. Панченко, магістрант
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
(науковий керівник: Бондар М. І.,
канд. екон. наук, доцент)

ОЦІНКА СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Маючи на меті успішне функціонування підприємства, підвищення рівня рентабельності, збереження та збагачення його активів необхідно мати налагоджений механізм управління, найважливішим елементом якого є повсякденний внутрішній контроль.

Система внутрішнього контролю — сукупність політики і процедур, прийнятих керівництвом з метою забезпечення, орга-

нізованого й ефективного ведення господарської діяльності, у тому числі строгого дотримання вимог політики керівництва, збереження активів, запобігання і виявлення випадків обману і помилок, точності і повноти облікових записів, а також своєчасної підготовки надійної фінансової інформації.

Для дослідження даного питання у вітчизняній науці присвячена значна кількість праць наших співвітчизників, а зокрема — М. Т. Білухи, М. І. Бондаря, М. Г. Давидова, Н. І. Дорош, О. А. Петрик, В. Я. Савченка, Д. Є. Свідерського та ін. Наукові роботи зазначених фахівців стали основою для розв'язання проблем та удосконалення системи внутрішнього контролю і бухгалтерського обліку.

Під час аудиторської перевірки аудитор досліджує тільки ту методику і процедури бухгалтерського обліку, які відносяться до тверджень звітності. Розуміння відповідних аспектів систем бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю разом з оцінкою властивого ризику і ризику невідповідності функціонування внутрішнього контролю разом із розглядом інших обставин нададуть аудитору можливість:

- з'ясувати для себе види потенційних суттєвих перекручень, котрі можуть бути у фінансових звітах;

- визначити фактори, що впливають на ризик наявності суттєвих помилок;

- запланувати необхідні аудиторські процедури.

Внутрішній контроль за функціонуванням системи обліку на підприємстві повинен забезпечувати:

- наявність дозволу на проведення облікових операцій, які мають здійснюватися відповідно до розпорядження керівництва;

- відображення всіх облікових операцій у вигляді точних підсумкових показників на відповідних рахунках обліку й у відповідний час, що дає можливість спеціалістам підготувати фінансову звітність згідно зі встановленими вимогами щодо її подання;

- доступ до облікових записів по активах підприємства тільки після дозволу керівництва;

- систему обліку, що передбачає порядок порівняння відображених в обліку активів з активами, які є у наявності, через певні інтервали часу, і по всіх існуючих розбіжностях вживати необхідних та своєчасних заходів щодо їх усунення.

Оцінка аудитором системи внутрішнього контролю визначається на основі певних елементів:

- наявність компетентного персоналу;
- наявність розподілу упорядкованих посадових обов'язків між працівниками, що беруть участь у формуванні інформації, щодо ведення справ і формування інформації;
- дотримання необхідних формальних процедур під час здійснення господарських операцій;
- наявність фізичного контролю за активами та документацією;

- своєчасне складання первинних документів;
- організація системи внутрішнього аудиту на підприємстві.

Під час оцінювання аудитором внутрішнього контролю підприємства враховуються такі компоненти та фактори:

- судження аудитора щодо суттєвості;
- розмір суб'єкта господарювання;
- характер бізнесу суб'єкта господарювання;
- складність діяльності суб'єкта господарювання;
- відповідні законодавчі акти та нормативні вимоги.

При вивченні системи внутрішнього контролю необхідно оцінити вплив одержаних результатів на подальшу перевірку достовірності фінансової звітності підприємства. Процес оцінювання складається з кількох основних етапів:

- загальне знайомство з системою внутрішнього контролю;
- початкова оцінка надійності системи внутрішнього контролю;
- підтвердження достовірності отриманої оцінки.

Система внутрішнього контролю включає три основні елементи: середовище контролю, систему бухгалтерського обліку та незалежні процедури перевірки.

Усі етапи оцінки системи внутрішнього контролю аудитор фіксує в робочих документах: отримані відомості про систему обліку і внутрішнього контролю; оцінку ризику невідповідності внутрішнього контролю.

Таким чином, з аудиторської точки зору, оцінка ефективності системи внутрішнього контролю полягає в оцінці аудитором сильних і слабких сторін контролю економічного суб'єкта, що перевіряється.

Система внутрішнього контролю вважається ефективною, якщо вона:

- ефективно попереджує про виникнення недостовірної інформації;
- ефективно виявляє недостовірність у межах обмеженого часу з моменту, коли така інформація виникла.

Список використаних джерел

1. Міжнародний стандарт аудиту 315 «Розуміння суб'єкта господарювання та його середовища та оцінка ризиків суттєвих викривлень». — 2006. — Параграфи 20—21.
2. *Бондар М. І.* Аудит в АПК. — К.: КНЕУ. — 2003. — С. 81—87.
3. *Петрик О. А., Савченко В. Я., Свідерський Д. Є.* — К.: КНЕУ, 2008. — С. 345—358.

А. М. Петраш, студент
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
(науковий керівник: Бірюк О. Г.,
канд. екон. наук, доцент)

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

З переходом до ринкових відносин в економіці України змінились завдання бухгалтерського обліку. Насамперед він повинен забезпечити інформаційні потреби власника та інвесторів. Питання бухгалтерського обліку, його організації, формування показників звітності залишаються на сьогодні надзвичайно актуальними особливо для малих підприємств України, розвиток яких є складовою частиною соціально-економічної політики держави, як зафіксовано у Національній програмі розвитку малого підприємництва до 2007 р.

Проблеми вдосконалення бухгалтерського обліку в Україні вирішують учені М. Т. Білуха, В. І. Бачинський, Ф. Ф. Бутинець, Б. І. Валуєв, С. Ф. Голов. Питанням методики та організації обліку на малих підприємствах присвячені роботи В. В. Бабіча, В. О. Ластовецького, Е. І. Свідерського, Т. В. Трофімової.

Метою наукового дослідження було розгляд організаційних особливостей обліку витрат на малих підприємствах та обґрунтування встановлених положень в обліковій політиці підприємства.

У результаті наукового дослідження щодо організації обліку витрат на малих підприємствах було встановлено таке.

Суб'єкти малого підприємництва можуть застосовувати три варіанти ведення обліку витрат: